

**ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RIYATIDA INSONPARVARLIK
G'OYALARINING BADIY TALQINI**

Shukurova Namuna Hasanovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,

Xalqaro jurnalistika fakulteti, 1-bosqich talabasi

namunashukurova6@gmail.com

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada Aleksandr Faynberg she'riyatida insonparvarlik g'oyalarining badiiy talqini tahlil qilinadi. Shoir asarlarida inson qadri, mehr-oqibat, bag'rikenglik va ma'naviy poklik kabi tushunchalar poetik vositalar orqali yoritiladi. Faynberg ijodida insonparvarlik umuminsoniy qadriyat sifatida talqin etiladi.

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, insonparvarlik, badiiy talqin, lirika, ma'naviyat, bag'rikenglik, umuminsoniy qadriyatlar.

**ARTISTIC INTERPRETATION OF HUMANISTIC IDEAS IN
THE POETRY OF ALEKSANDR FAYNBERG**

Shukurova Namuna Hasanovna

Uzbekistan State World Languages University,

1st-year student of the Faculty of International Journalism

namunashukurova6@gmail.com

ABSTRACT

This article analyzes the artistic interpretation of humanistic ideas in the poetry of Aleksandr Faynberg. In his works, concepts such as human dignity, kindness, tolerance, and spiritual purity are expressed through poetic devices. Humanism in Faynberg's poetry is interpreted as a universal value.

Keywords: Aleksandr Faynberg, humanism, artistic interpretation, lyric poetry, spirituality, tolerance, universal values.

Insonparvarlik adabiyotning eng muhim va abadiy g'oyalaridan biridir. Har qanday davr adabiyoti inson sha'ni, uning qadr-qimmatini va ruhiy olamini ulug'lashga intiladi. Aleksandr Faynberg she'riyati ham ana shunday insonparvarlik ruhida sug'orilgan ijod namunasi sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Uning asarlarida inson qalbi, uning iztiroblari, orzu-intilishlari va ma'naviy izlanishlari markaziy o'rinni egallaydi. Faynberg uchun inson – borliqning eng oliy qadriyati. U she'rlarida insonni millat, til yoki ijtimoiy mavqega ko'ra emas, balki qalb pokligi va ma'naviy dunyosi orqali baholaydi. Shoir insonparvarlikni shunchaki shoir sifatida emas, balki ichki e'tiqod darajasida talqin qiladi. Shu sababli uning lirik qahramoni ko'pincha mehribon, mushohadakor va boshqalarga hamdard shaxs sifatida namoyon bo'ladi. Shoir asarlarida mehr-oqibat alohida o'rin tutadi. U insonlar o'rtasidagi samimiy munosabatlarni, sadoqat va vafodorlikni ulug'laydi. Uning nazarida, insonning buyukligi uning boshqalarga qilgan yaxshiligida namoyon bo'ladi. Faynberg she'rlarida oddiy insonlarning hayoti tasvirlanar ekan, ularning ichki olami chuqur psixologik tahlil qilinadi. Bu esa insonparvarlik g'oyasini yanada ta'sirchan qiladi.

Bag'rikenglik masalasi ham Faynberg ijodining muhim jihatlaridan biridir. Ko'p millatli muhitda yashab ijod qilgan shoir turli madaniyat va an'analarni hurmat qilish g'oyasini ilgari suradi. Uning she'rlarida insoniyatning birligi, do'stlik va o'zaro hurmat kabi tushunchalar ustuvorlik qiladi. Shoir insonni umumiy qadriyatlar asosida birlashishga chorlaydi. Faynbergning poetik uslubida insonparvarlik g'oyasi sodda, ammo chuqur mazmunli ifodalanadi. U murakkab iboralar yoki balandparvoz shiorlardan foydalanmaydi. Aksincha, oddiy so'zlar orqali katta ma'noni ifodalashga intiladi. Bu esa uning she'riyatini keng o'quvchilar ommasiga yaqinlashtiradi. Shoirning insonparvarlik talqini ko'pincha falsafiy mushohadalar bilan boyitiladi. U hayotning o'tkinchiligi, vaqtning qadri va insonning bu dunyodagi o'rni haqida o'y yuritadi. Shu jarayonda insonparvarlikni hayotning asosiy mezon sifatida ko'rsatadi. Uning nazarida, insonni inson qiladigan eng muhim sifat – bu rahm-shafqat va ezgulikdir.

Faynberg asarlarida inson qalbi nozik va murakkab olam sifatida tasvirlanadi. U insonning ichki kurashlarini, shubhalarini va izlanishlarini ko'rsatadi. Biroq bu kurashlar oxir-oqibat ma'naviy poklanishga olib keladi. Shoir insonning yaxshilikka intilish qobiliyatiga ishonadi va ana shu ishonch uning ijodida yorqin aks etadi. Insonparvarlik g'oyasi Faynberg she'riyatida sevgi, do'stlik va vatanparvarlik mavzulari bilan uzviy bog'langan. Sevgi insonni mehribon qiladi, do'stlik uni mustahkamlaydi, vatanparvarlik esa uni mas'uliyatli qiladi. Bu tushunchalar birgalikda insonparvarlikning yaxlit obrazini yaratadi. Shuningdek, shoir jamiyatdagi adolatsizlik va befarqlikka nisbatan tanqidiy munosabat bildiradi. U inson sha'nini poymol qiluvchi holatlarga qarshi turadi. Bu jihat uning ijodini nafaqat lirik, balki ijtimoiy ahamiyatga ega asarlar qatoriga qo'shadi.

Xulosa qilib aytganda, Aleksandr Faynberg she'riyatida insonparvarlik g'oyalari chuqur va ta'sirchan badiiy talqinga ega. Shoir insonni oliy qadriyat sifatida ulug'laydi va uning ruhiy pokligiga ishonadi. Mehr-oqibat,

bag‘rikenglik va ezgulik kabi fazilatlar uning asarlarining asosiy mazmunini tashkil etadi. Faynberg insonparvarlikni hayotiy tajriba va falsafiy mushohada orqali boyitadi. U inson qalbining murakkab kechinmalarini tasvirlash orqali o‘quvchini ham mushohadaga chorlaydi. Uning ijodi bugungi kunda ham o‘z dolzarbligini yo‘qotmagan, chunki insonparvarlik g‘oyasi har qanday jamiyat uchun muhimdir. Umuman olganda, Faynberg she‘riyati insoniylik va ezgulikni ulug‘lovchi badiiy maktab sifatida baholanishi mumkin. Uning asarlari o‘quvchini yaxshilikka, mehrga va inson qadrini ulug‘lashga undaydi.

Bundan tashqari, Aleksandr Faynberg she‘riyatida insonparvarlik g‘oyalari faqat nazariy qarash sifatida emas, balki hayotiy tajribalar bilan boyitilgan badiiy haqiqat sifatida namoyon bo‘ladi. Shoir inson qalbining murakkab kechinmalarini tasvirlash orqali o‘quvchini mehr-oqibat, adolat va samimiyat kabi fazilatlar haqida chuqur o‘ylashga undaydi. Uning she‘rlarida insonni ulug‘lash, inson qadr-qimmatini himoya qilish va jamiyatda ezgulikni qaror toptirish g‘oyalari yetakchi o‘rin egallaydi. Shu jihatdan qaraganda, Faynberg ijodi nafaqat estetik qiymatga ega bo‘lgan adabiy meros, balki yosh avlodning ma‘naviy tarbiyasida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Uning she‘riyati orqali insoniylik, bag‘rikenglik va mehr-muhabbat kabi umuminsoniy qadriyatlar targ‘ib qilinadi. Natijada Faynberg asarlari o‘quvchini faqat badiiy zavq bilan emas, balki ma‘naviy boylik bilan ham boyitadi. Shu sababli Aleksandr Faynberg she‘riyati insonparvarlik g‘oyalarini yuksak badiiy darajada ifodalagan adabiy meros sifatida o‘zbek adabiy muhitida alohida o‘rin egallaydi va kelajak avlodlar uchun ham muhim ma‘naviy manba bo‘lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Faynberg, Aleksandr. Saylanma asarlar. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti, 1986.

2. Faynberg, Aleksandr. She'rlar va dostonlar. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 1995.
3. Faynberg, Aleksandr. Tanlangan asarlar. – Toshkent: Sharq nashriyoti, 2008.
4. Karimov, N. XX asr o'zbek va rus adabiy aloqalari. – Toshkent: Fan, 2001.
5. Qo'shjonov, M. Adabiyot nazariyasi asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2004.
6. Umurov, H. Badiiy tahlil asoslari. – Toshkent: Sharq, 2006.
7. Yo'ldoshev, Q. Lirika poetikasi. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2010.
8. Rasulov, A. Badiiy asarda inson ruhiyati talqini. – Toshkent: Mumtoz so'z, 2012.
9. Adabiyot va san'at jurnali. – Toshkent, turli sonlar.

